

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิด ประสบการณ์ ตลอดจนวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเครื่องสะท้อนความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในชาติ โดยที่มีผู้ให้ความหมายของภาษาไว้ต่าง ๆ ดังเช่น ประภาสรี สีสอนไพ (๒๕๓๘ : ๒๔) ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือและเป็นผลประดิษฐ์ของสังคมมนุษย์โดยที่ภาษาพูดใช้เสียง ส่วนภาษาเขียนใช้อักษร ทำให้เราได้รับความรู้จากอดีตแล้วเพิ่มพูนความรู้ ความคิดใหม่ถ่ายทอดให้สังคมในอนาคต มีเครื่องมือในการถ่ายทอดคือภาษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งของมนุษย์มีอิทธิพลต่อความคิดความรู้สติปัญญา ปรัชญาความรู้สึกรักใคร่กลมเกลียวกันของคนในสังคม ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยเจริญรุ่งเรืองตามลักษณะวัฒนธรรมของชาติ อีกทั้ง วลัยธัช ธารัญญ (๒๕๔๐ : ๑) ได้ให้ความหมายและความสำคัญของภาษาไว้ว่า ภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ด้วยกันทั้งด้านการฟังการพูดการอ่านและการเขียน และภาษายังเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งของผู้เป็นเจ้าของอีกด้วย ภาษาจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคม ภาษาจะงอกงามหรือเสื่อมจั่นอยู่กับเจ้าของภาษา หากเจ้าของภาษาใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ก็ไม่เกิดปัญหาแต่ถ้าใช้ภาษาไม่ถูกต้องอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและเกิดผลเสียหลายอย่างที่คาดคิดตามมาได้ ในขณะที่ ยุพิน พิพิธกุล (๒๕๑๖ : ๑๓๒) ให้ความหมายของคำว่า ภาษา หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมาโดยผ่านอวัยวะออกเสียงต่าง ๆ ในช่องคอ ช่องปากและช่องจมูก แล้วออกมาเป็นเสียงชนิดต่าง ๆ ภาษาเป็นสื่อหรือเป็นสะพานเชื่อมโยงความคิดมนุษย์ เป็นสิ่งซึ่งใช้ในการสื่อความหมาย ความเข้าใจกันระหว่างมนุษย์ นอกจากนี้ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๖ : ๑) ก็ได้ให้ความหมายของภาษาอย่างแคบว่า ภาษา หมายถึง ถ้อยคำที่มนุษย์ใช้สื่อความหมาย และสิ่งที่ใช้สื่อความหมาย จึงต้องเป็นเสียงพูด จึงกล่าวได้ว่า “ภาษาใช้สื่อความหมายโดยอาศัยเสียงเป็นสำคัญ”

ชาวองจังหวัดลำพูน ได้ใช้บทเพลงเพื่อการสื่อสารความเป็นคนอง ได้รับความนิยมนทั้งในหมู่คนองในจังหวัดลำพูน และคนเมืองทั่วไปในล้านนา มีการเผยแพร่ตามงานประเพณีและ

สถานีวิทย์ต่าง ๆ ในจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ และจังหวัดใกล้เคียง เนื่องจากว่าจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดหนึ่งที่ประชากรผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นชาวยอง คนในท้องถิ่นเรียกตัวเองว่าเป็น “คนยอง” ใช้ภาษาของในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ดังผลงานวิจัยของ รัตนาพร เศรษฐกุล (๒๕๓๘ : ๓) ที่ได้วิจัยเรื่อง การคงอยู่และการปรับเปลี่ยนทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไท กรณีสึกษาหมู่บ้านของ ตำบลบวกล้าง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงชาวยองในตำบลบวกล้างว่า สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมของล้านนาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากความคล้ายคลึงทางวัฒนธรรมของเมืองยองและล้านนา ความแตกต่างที่เห็นชัดเจนคือ ภาษา ภาษาของมีสำเนียงที่แตกต่างจากภาษาคำเมืองหรือภาษายวนของล้านนา จึงเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวยองที่ต่างจากคนเมืองหรือชาวยวนที่ชาวยองเรียกว่า คนลาว เมื่อได้ศึกษาต่อได้พบในตอนที่ได้ผู้วิจัยสัมภาษณ์ชาวบ้านและกล่าวถึงภาษาของว่า “สิ่งเดียวที่ทำให้ชาวยองสามารถดำรงความเป็นชนชาติของอยู่ได้และแยกออกจากชาวล้านนาโดยทั่วไปก็คือ การพูดภาษาไทยของนั่นเอง ลักษณะทางวัฒนธรรมเช่นนี้กำลังจะค่อย ๆ สูญหายไป ชาวยองพูดภาษาของก็ต่อเมื่ออยู่ในกลุ่มของตนเอง หากออกนอกหมู่บ้านจะพูด (พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ) หรือพูดคำเมือง ไม่สามารถพูดของได้อีก ในปัจจุบันนี้ชาวบ้านรักษามูลค่าเอกลักษณ์ทางภาษานี้ไว้ แต่ก็มีความโน้มเอียงที่จะไปอาจมีเพียงผู้ใหญ่และคนแก่ที่พูดภาษาของ เด็ก ๆ และเยาวชนจะไม่พูดหรือพูดไม่เป็นแล้ว สภาพที่จะเห็นได้ชัดขึ้นเรื่อย ๆ คือ ชาวยองไม่พูดของ ไม่พูดคำเมืองแต่พูดภาษาไทยกลางแทน”

จากข้อมูลดังกล่าวทำให้ทราบว่าเอกลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวยองจังหวัดลำพูน ที่เด่นชัดที่สุดคือ ภาษาของ แต่ภาษาของกลับเปลี่ยนแปลงไปและมีแนวโน้มจะถูกลืมหรือเลือนหายไปกลุ่มคนรุ่นใหม่ ผู้วิจัยรู้สึกเสียดายเมื่อเห็นว่ากลุ่มคนรุ่นใหม่ไม่หวงแหนภาษาของและมีแนวโน้มว่าภาษาของกำลังจะหายไปในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา เรื่อง การใช้ภาษาของด้านคำศัพท์ การใช้คำศัพท์ ประโยค ในบทเพลงของ จังหวัดลำพูน เนื่องจากเห็นว่าเพลงของเป็นวรรณกรรมเพลงที่เพิ่งสร้างขึ้นใหม่ไม่นานมานี้เอง ภาษาของที่ใช้ในเพลงไม่เหมือนกับภาษาของที่ใช้พูดทั่วไปในปัจจุบัน ทำให้การศึกษาคำศัพท์ภาษาของผ่านบทเพลงจะช่วยแสดงให้เห็นถึงการอนุรักษ์การใช้ภาษาของในท้องถิ่นจังหวัดลำพูนได้ และคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาถิ่นไทยของ ในหลักสูตรท้องถิ่นที่สถานศึกษาควรมีเพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นและชุมชน นอกจากนี้คาดว่าจะการศึกษาครั้งนี้จะเป็นการอนุรักษ์ภาษาไทยของได้

อีกทางหนึ่ง ในขณะเดียวกันก็ยังเป็นการจดบันทึกมรดกทางวัฒนธรรมทางภาษาของท้องถิ่นในช่วงเวลาหนึ่งด้วย สถานที่ที่เลือกทำการศึกษาคือ จังหวัดลำพูน เพราะมีชุมชนชาวยองอยู่จำนวนมากและตั้งถิ่นฐานมาเป็นเวลานาน อีกทั้งยังคงรักษาวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมดั้งเดิมของชาวยองเอาไว้ได้เป็นอย่างดี

คำถามวิจัย

๑. ลักษณะของภาษาและการใช้ภาษาในบทเพลงของ จังหวัดลำพูนเป็นอย่างไร
๒. บทเพลงของสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาลักษณะของภาษาและการใช้ภาษาในบทเพลงภาษาของ จังหวัดลำพูน
๒. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมในเพลงของ

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านแหล่งข้อมูล

๑. ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทเพลงภาษาของ จำนวน ๕๑ บทเพลง

ด้านเนื้อหา

๑. ความเป็นมาของภาษาของ
๒. ศิลปะการประพันธ์
๓. วรรณกรรมเพลง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ผลการวิจัยทำให้ทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการใช้ภาษาที่ปรากฏในบทเพลงภาษาของ ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ในวิชาภาษาไทย สำหรับนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน
๒. ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการศึกษาการใช้ภาษาในบทเพลงภาษาอื่น ๆ และผู้ที่สนใจหรือนักวิจัยอื่นต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทเพลงภาษายอง หมายถึง บทเพลงคำเมืองที่มีภาษายองแทรกอยู่หรือเป็นบทเพลงที่มีภาษายองทั้งบทเพลง

การใช้ภาษา หมายถึง การสื่อสารที่มนุษย์มีการติดต่อกันด้วยวิธีต่างๆ ที่จะทำให้ฝ่ายหนึ่งรับรู้ความหมายของอีกฝ่ายหนึ่งและเกิดการตอบสนอง การสื่อสารมีสัมฤทธิ์ผลคือการสื่อสารที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าใจความหมายตรงกัน และผู้รับสารตอบสนองตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ

ภาษายอง หมายถึง ระบบเสียงภาษายองที่ใช้พูดกันในจังหวัดลำพูน

ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะการอยู่ร่วมกันของมนุษย์และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งปรากฏอยู่ในเนื้อเพลงของ

